

At være på det rigtige sted på det rigtige tidspunkt

Ressourcer og barrierer i overgangen fra ungdoms- til førstehold i en dansk elitefodboldklub

© Nicolai Rosenkilde, Nikolaj Christiansen, Niels Nygaard Rossing
Aalborg Universitet

Publicerat på idrottsforum.org 2018-11-09

Dette case-studie undersøgte interne og eksterne ressourcer og barrierer i fodboldspilleres overgang fra junior til senior i en elitefodboldklub. Data blev indsamlet gennem interviews med to trænere og fem spillere, som for nylig havde skiftet fra ungdoms- til seniorniveau. En tematisk analyse identificerede specifikke intrapersonelle og miljømæssige ressourcer og/eller barrierer. Resultaterne viser, at fodboldklubber bliver nødt til at uddanne deres spillere psykologisk og forberede ikke kun ungdomspillere på overgangen, men også ungdomsspillernes nære og professionelle relationer.

NICOLAI ROSENKILDE, er uddannet cand.scient i idræt ved Aalborg Universitet. Nicolai er specialiseret i spiller- og talentudvikling og sportspsykologi med fokus på fastholdelse og vedvarende

motivation i ungdomsidræt. Nicolai er aktiv i foreningsidræt og har arbejdet med talent- og eliteryttere i dansk mountainbike som træner og bestyrelsesmedlem.

NIKOLAJ CHRISTIANSEN, er cand.scient. i idræt fra Aalborg Universitet. Nikolaj har særlig interesse for talentudvikling og eliteidræt, herunder talentidentifikation, selektion og den relative alderseffekt.

NIELS NYGAARD ROSSING, er adjunkt og medlem i forskningsgruppen Sports and Social Issues ved Aalborg Universitet. Niels forsker i børne- og ungdomsidræt, med særligt vægt på spiller- og talentudvikling. Idrætspsykologi, talentudvikling og boldspil er fokusområder i Niels' undervisning og forskning ved AAU.

Introduktion

Den mest kritiske karriereovergang i en udøvers sportskarriere anses for at være overgangen fra junior til senior (Stambulova et al., 2009). Fælles for karriereovergange er, at de forbindes med ressourcer og barrierer (Stambulova, 2003). Hvis en atlet skal overkomme for mange barrierer i forhold til sine ressourcer, kan det medføre, at udøveren ikke kan klare de ændringer, der sker og måske bliver nødt til at stoppe karrieren (Vanden Auweele et al., 2004; Stambulova et al., 2009). Schlossberg (1981) definerer en overgang som: ”en begivenhed eller ikke-begivenhed som resulterer i en ændring i antagelser om en selv og verden, og som derfor kræver en tilsvarende ændring i ens opførsel og relationer” (1981, s. 5). Parametre som rolleskift, årsag til overgangen og varighed er med til at definere naturen af en overgang, mens miljøet og personkarakteristika har indflydelse på et individs evne til at tilpasse sig en overgang (Stambulova et al., 2009; Wylleman et al., 2004; Morris et al., 2016).

Indenfor fodbold er nåleøjjet fra junior til seniorelitefodbold endog meget småt. For eksempel påpeger Green (2009), at blot 1% ud af de 10.000 drenge, der til dagligt spiller på de engelske fodboldakademier, bliver fuldtidsprofessionelle. Succesraten for håbefulde, unge fodboldspillere, der drømmer om en karriere som professionel, er dermed meget lille. I den danske Superliga er omsætningen siden 2008 faldet fra 3,25 mia. kr. til 2,06 mia. kr. i 2015 (Storm, 2016). Den mindre omsætning kræver, at klubber er nødsaget til at investere deres penge mere effektivt end tidligere. På trods af dette fald bruges en bemærkelsesværdig lille del på talentudvikling i klubberne, hvor størstedelen af budgettet går til lønninger til den professionelle afdeling (Larsen, 2013). Dette er på sin vis paradoksalt, da fodboldklubbernes overlevelse er afhængig af, at de flere år ud i fremtiden har et konkurrencedygtigt hold. Dertil har Morris og kolleger (2016) for nyligt påpeget, at atletens oplevelse af overgangen fra junior til senior endnu ikke er fuldt ud undersøgt, og at yderligere forskning indenfor dette kan være med til at retfærdiggøre en større økonomisk investering i talentudvikling.

Flere studier påpeger, at interne ressourcer, som er vigtige for at være succesfuld som ungdomsudøver, er forskellige fra de ressourcer, der er vigtige for at have succes som professionel atlet (Larsen et al., 2014; Abbott & Collins, 2004; Stambulova et al., 2009). Som ungdomsudøver er det for eksempel vigtigt at kunne afbalancere sport og skole, og at man er i stand til at være selvbevidst, at forblive motiveret, at kunne arbejde hårdt, være god til at planlægge og organisere og have generelle sociale færdigheder

(Larsen et al., 2014). For at være succesfuld som seniorelite er det imidlertid andre psykologiske færdigheder, der fremhæves. Blandt andet nævner både Larsen og kolleger (2014) og Abbott og Collins (2004), at målsætning er en vigtig intern ressource, som kendetegner de mest succesfulde eliteudøvere. Et engelsk interviewstudie beskriver, hvordan juniorfodboldspillere gav udtryk for både høj motivation og angst før overgangen til seniorelitedfodbold (Morris et al., 2016). Umiddelbart efter overgangen rapporterede spillerne en højere grad af selvtillid omkring deres evne til at klare sig i seniorsport og havde stadig en høj grad af motivation for at være succesfulde. I et nyligt svensk studie fandt Franck et al. (2018) frem til, at atleter fra forskellige individuelle og holdsportsgrene oplever overgangen fra junior til senior forskelligt, idet de skal håndtere forskellige problemstillinger i overgangen. Resultaterne viste, at interne ressourcer som atlethers identitet, motivation og deres psykologiske egenskaber havde stor indflydelse på overgangen fra junior til senior. Selvom pres fra det omgivende miljø og support fra andre relationer også har vist sig at have betydning, har flere svenske studier i forskellige sportsgrene indikeret, at atlethers interne ressourcer har større betydning for udøverens tilpasning ved overgangen fra junior til senior end eksterne ressourcer (Franck, 2018; Stambulova et al., 2012). Disse studier har dog primært været kvantitative og haft fokus på både individuel sport og holdsport (Franck, 2018; Stambulova et al., 2012). Derfor er det svært at vide, om der er sports- og kontekst-specifikke faktorer, der har særlig betydning for transitionen for junior til senior i specifikke sportsgrene såsom fodbold.

De eksterne ressourcer er for eksempel den støtte, som en spiller får fra sit nære (forældre, venner, trænere, holdkammerater) og mere fjerne miljø (sportsforbund, uddannelse, medier). I Morris et al. (2016) udtrykker spillerne, at familie, venner og trænere både var en ressource og barriere i forbindelse med overgangen. Derudover påpeger en spørgeskemaundersøgelse af spanske fodboldspillere, at de spillere, som prioriterer deres sport i samme grad som deres privatliv og uddannelse, i højere grad er harmonisk passionerede og indre motiverede, hvilket gør dem mere ressourcestærke i forhold til overgangen fra junior til senior (Chamorro et al., 2016). Derudover beskriver et engelsk studie, hvordan engelske ungdomsspillere skifter fra et ungdomsmiljø, der er karakteriseret ved at støtte og beskytte atleternes udvikling til et mere "brutalt" miljø, der er ført an af succes, og hvor fejl er mindre accepteret (Richardson et al., 2013; Morris et al., 2016). I et kvalitativt studie af Tønnesen (2015) undersøgte man både selektionsprocessen og karriereovergange hos norske fodboldspillere. Et centralt fund fra studiet

var, at klubbens og spillerens kommunikation om forventninger var mangelfuld ved selektion og karriereovergange. Resultaterne fra studiet antyder, at der kan være særlige eksterne faktorer, som har indflydelse på karriereovergange i holdsport såsom fodbold. Adskillige forskere har samtidig foreslået, at fremtidige undersøgelser i karriereovergange fra junior til senior særligt undersøger kontekstuelle faktorer (Stambulova et al., 2009, Alfermann, 2009, Debois et al., 2015). Derfor har dette studie til formål at undersøge de interne og eksterne ressourcer og barrierer, som har betydning for fodboldspilleres overgang fra ungdom til senior i en dansk elitefodboldklub.

Metode

Kruise (2008) har argumenteret for, at casestudier giver mening at anvende, når komplekse fænomener skal undersøges. Da én spillers overgang fra junior til senior involverer adskillige betydningsfulde relationer som medspillere, trænere, forældre og evt. andre, kan denne overgang anskues som et komplekst fænomen. Denne undersøgelse tager udgangspunkt i et såkaldt instrumentelt casestudie (Stake, 2005), der har til formål at forstå et specifikt fænomen (overgange) i en specifik case (elitefodbold). Elitefodboldklubben AaB blev valgt som case for nærværende studie, da AaB er en af de klubber i Europa, der giver mest spilletid til spillere fra deres eget ungdomssystem (Dehn, 2017), hvorfor flere spillere i klubben har oplevet overgangen fra junior til senior.

Case: Elitefodboldklubben AaB

AaB spiller i den højeste danske liga, Superligaen, og er placeret i den nordlige del af Danmark. Klubben markedsfører sig som ”Hele Nordjyllands Hold”, hvilket blandt andet er illustreret ved, at AaB har mere end 120 lokale samarbejdsklubber i hele Nordjylland. AaB blev stiftet i 1885 og er dermed den næstældste klub i den danske Superliga. AaB har spillet samtlige sæsoner i Superligaen i Danmark, siden den blev etableret i 1991. AaB har vundet det danske mesterskab fire gange. Senest i 2014, hvor holdet også vandt pokalturneringen.

På tidspunktet, hvor undersøgelsen blev foretaget, udgjorde ungdomsspillere, som var blevet rykket op på førsteholdet fra klubbens eget ungdomssystem 14 ud af de 24 spillere, der var i førsteholdstruppen. Med så stor en succesrate af ungdomsspillere der bliver en del af førsteholdstrup-

pen, er det interessant at undersøge ressourcer og barrierer i forbindelse med overgangen fra junior til senior i denne klub.

Respondenter

Vi interviewede spillere, da de kan videregive information om deres egen oplevelse af overgangen fra junior til senior, og deraf give indsigt i og en dybdegående forståelse af overgangen, som kan overføres til andre lignende kontekster (Patton, 2002). Derudover lavede vi et fokusgruppeinterview med to trænere, da trænere er en af de vigtigste faktorer for udviklingen hos en udøver (Bloom, 1985; Côté et al., 1995; Côté et al., 2010), og derfor har en righoldig viden om blandt andet spillernes overgang fra junior til senior.

Fem spillere og to trænere deltog i undersøgelsen (n = 7). Inklusionskriterierne for spillerne var, at de skulle have spillet ungdomsfodbold i AaB siden U15, og at de var blevet rykket op på førsteholdet. Fire af de fem spillere blev forfremmet til førsteholdstruppen på samme tid, mens den sidste spiller blev forfremmet til førsteholdstruppen tre år tidligere. Denne spiller var ikke længere i AaB og spillede på et lavere niveau under dataindsamlingen. En anden af de fire andre spillere var skiftet til en udenlandsk klub under dataindsamlingen. Trænerne blev inkluderet, fordi de til dagligt arbejder med de spillere, som gennemgår overgangen fra junior til senior i klubben.

Semistruktureret interview

Empirien i nærværende studie blev indsamlet ved brug af enkeltinterview med spillerne og fokusgruppeinterview med begge trænere. Interviewene var eliteinterview, da respondenterne betragtes som elitepersoner (Kvale & Brinkmann, 2015). Det er vigtigt i et eliteinterview, at interviewerens tilegner sig viden om overgangen fra junior til senior, behersker fagsproget og har kendskab til respondentens sociale situation og livshistorie (Kvale & Brinkmann, 2015; Brinkmann & Tanggaard, 2015). Derfor blev der indsamlet baggrundsviden om både casen og de enkelte spillere inden interviewene. Interviewguiden består af en række åbne spørgsmål med fire overordnede temaer udledt fra Bronfenbrenners bioøkologiske PPCT-model (Bronfenbrenner & Morris, 2006), der står for proces, person, kontekst og tid. *Proces* er et nøgletema, da dette kan ses som aktiviteter, der skaber den primære drivkraft i udvikling, hvilket i en fodboldkontekst kan være formel eller uformel træning. Enhver *person* antages at have forskellige karakteristika, som alle influerer på udviklingens retning og styrke. Enhver person er også indlejret i forskellige mikro- og makromiljøer såsom deres klub, hold, familie mm.,

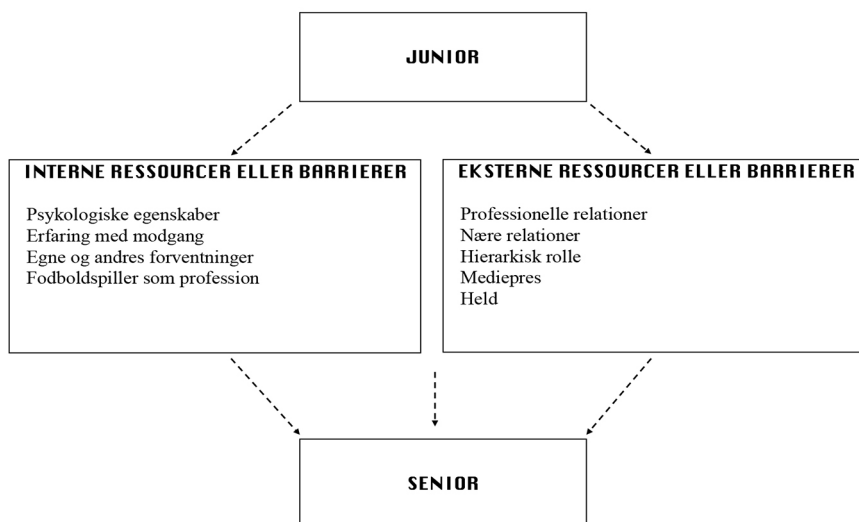
men er samtidig også indlejret i forskellige tidsperioder: micro-, meso- og macro-tid (Bronfenbrenner & Morris 2006). Derudover blev spørgsmålene dannet på baggrund af forskning og viden om personer indenfor feltet om overgangen fra junior til senior (Brinkmann & Tanggaard, 2015; Morgan og Krueger, 1998). Interviewene foregik ved, at der var to interviewere, som begge stillede spørgsmål og uddybende spørgsmål for at opnå information omkring de enkelte respondents oplevelser af overgangen fra junior til senior (Kvale & Brinkmann, 2015). Dette blev valgt, da respondenterne er vant til at skulle forholde sig til mediernes spørgsmål om dem selv og klubben. Derudover styrker det interviewerens refleksion, at intervieweren ikke alene skulle holde samtalen i interviewet i gang (Kvale & Brinkmann, 2015; Brinkmann & Tanggaard, 2015; Bechhofer et al., 1984). For at skabe trygge rammer for alle respondenterne foregik interviewene med spillerne og trænerne på AaB's træningsanlæg (Kvale & Brinkmann, 2015). Interviewene med spillerne, som ikke længere er i klubben foregik henholdsvis over Skype og på spillerens universitet. Deakin og Wakefield (2014) argumenterer for brugen af Skype i kvalitativ forskning, da den online interviewform er en fleksibel metode til at løse logistiske problemstillinger, hvilket var aktuelt, da en af respondenterne bor i udlandet. Det kan dog være sværere at opbygge fortrolighed med respondenter ved denne interviewform, men dette ses kun som en udfordring, hvis respondenter har en reserveret personlighed, hvilket ikke blev vurderet som tilfældet (Deakin & Wakefield, 2014). Interviewene varede mellem 36-72 minutter, og der blev benyttet forskellige spørgsmålstyper (indledende, opfølgende, specificerende, projektive, strukturerende og fortolkende spørgsmål) inspireret af Kvale og Brinkmann (2015) for at skabe refleksion og ny viden hos respondenterne. Interviewene endte, når respondenterne ikke havde mere ny viden at tilføje om deres oplevelse af overgangen fra ungdoms- til førsteholdet. Alle interviewene blev optaget og efterfølgende transskriberet. Med inspiration fra *Member Reflection* blev alle transskriptioner sendt tilbage til respondenterne, så de havde mulighed for at reflektere over deres udtalelser og komme med eventuelle rettelser til dem (Smith, 2017). En af respondenterne havde en rettelse til sin transskription, idet respondenter ændrede en af sine udtalelser fra at være den bedste på ungdomsholdet til at være en af de bedste på ungdomsholdet. Derudover blev alle transskriptioner godkendt og indsat i NVivo (Bazely & Jackson, 2013), hvor analysen blev foretaget. Respondenterne blev i transskriptionerne og i analysen omtalt med et alias.

Dataanalyse

Transskriptionerne blev analyseret ved brug af en teoretisk tematisk analyse inspireret af Braun og Clarke (2006). Den tematiske analyse deles op i seks faser. I fase 1 blev alle transskriptionerne læst omhyggeligt igennem flere gange for at familiarisere sig med indholdet af empirien (Braun & Clarke, 2006). I fase 2 benyttes en induktiv tilgang, fordi det er en foreslået metode at benytte, når området, der undersøges, ikke er tilstrækkeligt belyst (Elo & Kyngäs, 2008). Derfor blev alle interessante citater omhandlende overgangen fra junior til senior kodet og navngivet i overensstemmelse med dets indhold. 74 koder blev identificeret. I fase 3 blev koder, der havde samme indhold koblet sammen. På denne måde blev der dannet 12 temaer, der omhandlede ressourcer og barrierer i forhold til spillernes overgang fra ungdoms- til førsteholdsfodbold. Der blev søgt efter semantiske temaer, hvilket betyder, at der søges efter respondenternes egne oplevelser og meninger (Braun & Clarke, 2006). Kriteriet for, at et tema kunne dannes, var, at det pågældende tema udtrykte relevans i henhold til overgangen fra junior- til seniorfodbold (Braun & Clarke, 2006). I fase 4 blev de dannede temaer fra fase 3 gennemgået ved at gennemlæse de enkelte koder i temaerne for at finde frem til essensen af de enkelte temaer (Braun & Clarke, 2006). I denne fase blev et tema sorteret fra. I fase 5 blev temaerne gennemgået og navngivet. I fase 6 blev hvert enkelt tema beskrevet og underbygget med citater fra empirien (Smith & Caddock, 2002). Dette dannede en større forståelse for indholdet af de enkelte temaer, og deraf blev nogle af temaerne slået sammen, således at der blev dannet ni temaer. Efterfølgende blev der dannet to overtemaer ud fra den bedste beskrivelse af undertemaerne. De to overtemaer er interne- og eksterne faktorer. De interne faktorer er ressourcer og barrierer, som spillerne oplever i overgangen fra junior til senior, og selv skal håndtere, mens de eksterne faktorer er de ressourcer og barrierer, som spillerne ikke kan styre, men som kan påvirke deres overgang fra junior til senior. I nærværende studie blev der fundet eksplicite ressourcer og barrierer, samt faktorer, der kan fungere som en ressource og en barriere i overgangen fra junior til senior. De fundne ressourcer og barrierer illustreres i Figur 1.

Analyse

Formålet med nærværende studie er at undersøge, hvilke interne og eksterne faktorer, der fungerer som ressourcer og barrierer i overgangen fra ungdoms- til førsteholdet i en dansk elitefodboldklub.

Figur 1: Oversigt over interne og eksterne ressourcer og barrierer i overgangen fra junior til senior.

Interne faktorer: Psykologiske egenskaber

Både spillere og trænere beskrev psykologiske egenskaber hos spillerne som vigtige for de unge spilleres muligheder i deres nye virke på førsteholdet. Trænerne fremhæver, at en indre lyst til at udvikle sig og en evne til at tage ansvar for egen læring er afgørende for, at spillerene skal lykkes med overgangen.

Sepp (træner): "(...) hvis de ikke hele tiden selv vil prøve at forbedre sig og hele tiden selv vil prøve at lægge lag på i forhold til nogle af de her områder, som man nu kan forbedre sig på. Hvis de ikke har det drive der, så tror jeg, vi kan stå nok så meget på hovedet. Det har vi i hvert fald flere eksempler på. Så ender de med at blive sorteret fra. Så den der indre lyst til læring og indre lyst til at forbedre sig, den tror jeg sgu er altafgørende, med mindre man er så sindssygt et stort talent, at man allerede har kompetencer at leve på, men det har jeg ikke rigtig set så mange af endnu."

En af trænerne fremhæver det at kunne tage ansvar for egen udvikling og præstere, når det gælder som vigtige ressourcer at have som spiller. Derudover rapporterede respondenterne, at psykologiske egenskaber som vedhol-

denhed, evnen til at indfinde sig med potentielt manglende spilletid, og at man tænker langsigtet er ressourcer. Trænerne fortæller ligeledes, at mangel på disse egenskaber er en barriere.

Richard (træner): "(...) Så de step er lidt sværere at tage, og der går det på det mentale og viljen til at stå igennem og have tålmodighed, for det, som de tror sker på en måned, det sker måske over toogethalvt år, så det, tror jeg, er de største forhindringer for nogle, og dem som ikke helt fanger det der, de kan godt få det svært. (...) Her kan der gå lang tid, så det er den der fasthed, den der vilje til at træne og have perspektiv meget langt frem. Hvis de ikke har den, så er det en meget svær tid for dem."

Flere spillere fortæller, at de bruger tid på at selvtræne, hvilket vurderes som en metode til at tage ansvar for egen udvikling. Frank, der nu spiller på et lavere niveau, fortæller, at han ikke havde samme drive som en af hans medspillere.

Frank: "Jeg havde den tankegang, at jeg var ekstrem villig til at gøre alt det, der skulle til for at blive så god som mulig, hvor (tidligere førsteholdsspiller) måske var. Han havde den samme tankegang uden at vise den frem, men han gjorde endnu mere. Så han styrketrænede, når han skulle styrketræne, også når han ikke skulle. Han stod og sparkede på mål efter træning og virkelig forsøgte at blive bedre, så god som mulig."

Både trænere og spillere anser det at besidde specifikke psykologiske egenskaber for vigtige i overgangen fra junior til senior. Hvis spillerne ikke besidder de rette psykologiske egenskaber, kan det være en barriere for spillerens overgang til førsteholdet.

Interne faktorer: Erfaring med modgang

Alle respondenter nævner, at erfaring med modgang i ungdomsårene er en vigtig ressource at have i overgangen fra junior til senior. Det kan blandt andet illustreres ved, at de fire spillere, som enten stadig var i førsteholdstruppen ved dataindsamling, eller spillede på et højere niveau i udlandet, alle oplevede modgang i deres ungdomsår.

Morten: ”Øh, op og ned. Kan man vist godt sige det. Altså jeg startede jo, da jeg var 8 og så som det egentlig. Så spillede jeg på alle U12-, U13- og U14-førsteholdene, og det gik rigtig godt, da, fra U13, U14 og U15, og så da vi kom op på U17, der gik det lidt ned af. Jeg var stadigvæk meget lille. Jeg var ikke så fysisk, som nogle af de andre og så, ja der var flere gange, jeg tænkte over måske at stoppe, fordi der var så hård konkurrence, men jeg blev ved med at knokle hårdt og så i mit 2. år på U17, der gik det op ad igen. Og så udviklede jeg mig rigtig meget. Der tog det bare fart.”

Spilleren er stadig i klubben, og han brugte den modgang, han oplevede i ungdomssystemet til at klare overgangen til førsteholdet ved at arbejde endnu hårdere. Spilleren, som nu spiller på lavere niveau, oplevede først modgang ved overgangen til førsteholdet. Denne spiller rapporterede desuden, at det kunne have hjulpet ham, hvis han havde oplevet modgang i sine ungdomsår.

Frank: ”(...) lidt som en dans på roser, altså det. Ungdomsårene, når jeg tænker tilbage til dem, så har det måske været den bedste tid i min fodboldkarriere indtil nu. Fordi at, jeg for det første, så oplevede man ikke det pres, som var, dengang man var seniorspiller, for det andet, så var jeg samtlige år, fra jeg var 13 til jeg blev 18, vil jeg betegne mig selv som værende blandt de bedste på alle holdene op gennem ungdomsårene.”

Denne spiller er ikke længere i klubben, og vurderede under interviewet, at hans mangel på modgang som ungdomsspiller var en af årsagerne til, at han ikke klarede overgangen til førsteholdet.

Interne faktorer: Egne og andres forventninger

I forbindelse med overgangen fra ungdoms- til førsteholdet havde spillerne oplevet, hvordan de selv og klubben havde forventninger til dem selv og andre spillere. Forventningerne blev både fremhævet som en ressource og barriere hos spillerne.

Morten: ”(...) i mit eget hoved, der havde jeg nogle forventninger til mig selv og nogle ting, jeg vidste, jeg kunne, men jeg kunne bare ikke få det ud, og det var meget frustrerende i starten, og det var igen det der fordi, hvis jeg havde spillet sammen med nogle U19-spillere, så ville

det ikke have påvirket mig, så ville jeg bare have, ja, spillet rigtig godt, men jo det påvirkede mig meget. Lidt negativt.”

Det følgende citat beskriver en spillers oplevelse af, at høje forventninger i miljøet bliver en barriere for en anden spiller.

Allan: ”(...) der har været forventninger til (nuværende førsteholdsspiller), der skal være den nye afløser for (nuværende førsteholdsspiller), ikke, og (tidligere førsteholdsspiller), der var den helt store, altså han har jo spillet alle U-landsholdskampe siden U15, ikke, som var sat til at skulle tage over nede i forsvaret, hvorimod ved mig der var der ikke rigtig nogle forventninger, så det, tror jeg også måske, har været lidt til min fordel, at der ikke har været nogen, jo selvfølgelig var der forventninger, men det var ikke lige så store forventninger til mig, som gjorde, at jeg måske kunne koncentrere mig lidt mere om mig selv (...).”

Temaet peger på, at høje forventninger i miljøet kan være en barriere i overgangen, da spillere kan opleve et særligt pres. Samtidig kan egne forventninger også både være en ressource eller barriere i forhold til overgangen.

Interne faktorer: Fodboldspiller som profession

Skiftet til førsteholdet fra ungdomsholdet og færdiggørelse af ungdomsuddannelse sker som regel næsten samtidig, hvilket også var tilfældet for alle spillere i nærværende studie. Ud over skiftet til førsteholdet markerer dette også et skifte til en tilværelse som professionel fodboldspiller, hvor man ikke længere skal gå i skole. Trænerne fortæller, at spillerne får det meget nemmere, når de bliver fuldtidsprofessionelle og er færdige med deres ungdomsuddannelse, idet de får mere fritid, hvilket de ikke har haft før. Fire af spillerne oplevede det som en ressource, at de havde ekstra tid til dem selv, mens en af spillerne oplevede dette som en barriere for ham, da han begyndte at mangle mening i sin tilværelse.

Frank: ”(...) jeg gik ud af gymnasiet og gik over til fuldtidsprofessionel fodbold i AaB, så den sommer lavede jeg sådan set ikke noget ud over at spille fodbold, og der gik så et halvt år med det, og jeg kunne mærke på mig selv, at det blev for kedeligt for mig og ikke lave noget, (...) det har så været i december eller et eller andet, hvor jeg så begyndte at tage nogle enkeltfag (...) sådan set bare for at lave noget, for det kunne jo være lange dage, når man møder ind klokken ni og er

hjemme klokken et, og ens venner er på studie eller på arbejde eller et eller andet, så synes jeg, at jeg manglede noget i mit liv, der skulle give lidt mere mening, hvis man kan sige sådan, altså noget jeg kunne lave efter klokken et i stedet for bare at ligge og dase på sofaen (...).”

At gå fra at være studerende og ungdomsspiller til at blive professionel fodboldspiller oplever spillerne forskelligt. Trænerne og de fire spillere, som stadig er i klubben eller nu spiller i udlandet, anså den større fritid for en ressource i overgangen, idet de udelukkende kunne fokusere på fodbolden, mens spilleren, som ikke klarede overgangen, anså fritiden for en barriere, der havde betydning for, at spilleren ikke klarede overgangen fra junior til senior i klubben.

Eksterne faktorer: Professionelle relationer

Alle respondenter gav udtryk for, at relationen mellem spillerne og trænerne ændrer sig ved overgangen fra junior- til seniorholdet. Forholdet mellem trænere og spillere i juniortiden blev beskrevet som mere tæt og kammeratligt, da trænerne tager sig tid til at tale om andet end fodbold sammen med spillerne samt giver en mere dybdegående feedback. På seniorholdet skabes der en større distance mellem cheftræneren og spilleren, og der tales udelukkende om fodbold. Spillerne oplever den større distance i mellem cheftræneren og spillerne ved, at kontakten bliver mindre, og at den individuelle feedback fra cheftræneren bliver mindre detaljeret, end den var på ungdomsholdet.

Sepp: ”Der tror jeg endda, at vi er i den gode ende i forhold til kontakt mellem cheftræner og ung spiller for eksempel. Det er (cheftræneren) rigtig fin til, men de har det slet ikke i samme grad, som de havde det med U19-træneren. De kommer i ungdomsårene og hvis ikke hver eneste kamp, så får de ofte feedback, billeder på, evaluering, hvor de også selv har skulle skrive punkter til deres udvikling, altså reflektere over deres læring. Den en-til-en kontakt den får de ikke med cheftræneren her. Det er nogle meget mere overordnede punkter, (...) det er nyt for dem.”

De oplevede ændringer fra junior til seniorholdet kan være med til at skabe tvivl hos den enkelte spiller om, hvad han skal arbejde med for at udvikle sig. Kontinuitet i trænerstaben bliver fremhævet som en ressource af trænere og spillere. Kontinuitet får spillerne igennem klubbens A+-træner, som har

til opgave at være bindeled mellem ungdoms- og førsteholdet for de spillere, som er aktuelle til det skifte.

Michael: "(...) der er sådan en som Richard for eksempel, som er med til nogle af ungdomstræningerne også, og som følger en hele vejen gennem sin udvikling og snakker med en, og guider en med de ting man kan forbedre, og det man gør godt og skal fortsætte med. Så på den måde, når man kommer op, og han stadig bliver ved med det, så føler man: 'nej okay, det er egentlig ikke så unaturligt, jeg er her'."

Ved overgangen til førsteholdet ændres forholdet mellem spillerne sig, idet de på ungdomsholdet anser deres medspillere for venner, og på førsteholdet anses ens medspillere for venner og konkurrenter, som på trods af dette skal have et sammenhold, der fungerer. De adspurgte spillere fortæller, at førsteholdsspillerne var gode til at tage imod dem og integrere dem, da de startede på førsteholdet, hvilket er med til at lette overgangen til førsteholdet. Fire af de fem spillere blev rykket op på førsteholdet samtidigt, hvilket spillerne fremhævede vigtigheden af. De fire spillere fortæller, at det skabte en tryghed for hinanden, at de var flere ungdomsspillere, som rykkede op på førsteholdet samtidigt. Den spiller, som er skiftet til et udenlandsk hold, mener, at det var med til at gøre hans overgang nemmere.

Allan: "(...) jeg tror måske, at det, der også har gjort det nemt, det var, at nu var vi seks unge spillere, der kom op samtidigt. Altså vi kender hinanden rigtig godt og har spillet sammen i mange år forinden, men det, at man kommer op sammen med dem og har nogle relationer fra tidligere og kender hinanden rigtig godt som mennesker, derved ligesom, at hvis det ikke lige kører for (nuværende førsteholdsspiller), hvordan skal jeg prøve ligesom og vække noget positivt ind i ham, og det samme skal de gøre for mit vedkommende, fordi selvfølgelig er vi konkurrenter, men at vi vil hjælpe hinanden, men jeg tror det har hjulpet alle sammen, at vi har været seks unge spillere, der kom op samtidigt."

De professionelle relationer til spillerne anses for både ressourcer og barrierer i overgangen til førsteholdet, hvor kontinuiteten med A+-træneren, førsteholdsspillernes modtagelse af nye overgangsspillere, og at flere ungdomsspillere bliver rykket op på førsteholdet samtidigt, anses for en ressource i overgangen. Mens den ændrede distance til cheftræneren og ens

nye holdkammerater er en barriere, som spillerne skal vænne sig til ved overgangen til førsteholdet.

Eksterne faktorer: Nære relationer

De nære relationer som forældre, familie, venner og kæreste bliver alle nævnt af spillerne som vigtige, indflydelsesrige relationer i forbindelse med overgangen til førsteholdet. Det er relationer, som både kan støtte og hæmme dem i overgangen. Spillerne bruger især deres familie til at snakke med dem om deres udfordringer og den modgang, de oplever på førsteholdet. Det samme gør sig gældende med venner og kærester, som kan være med til at give spillerne et velkomment frirum uden for fodboldarenaen. Både trænere og spillere havde erfaret, at relationen til familie og venner kan virke som en barriere. Dette gør sig særligt gældende, hvis den støtte, de yder, ikke er baseret på den familiære relation, de har til spilleren.

Sepp: ”Ja, i de grelleste eksempler, så har forældrene fuldstændig glemt, at det er relationen til den unge, de skal have, der skal være god. Så er det præstationerne, de kigger på, når de kommer hjem altså, og det er der, kæden den hopper af.”

Alle spillerne oplevede opbakningen fra deres forældre som en ressource, der støttede dem og hjalp dem med deres udfordringer.

Frank: ”(...) der er jo ingen tvivl om, at specielt min far men generelt hele min familie var gode til at snakke med mig om det, de kunne jo følge mig hele vejen igennem, og de har været ekstremt gode som forældre, især til at bakke mig op, uanset hvad der skete med mig.”

De nære relationer til spillerne kan fungere både som en barriere og en ressource i overgangen til førsteholdet. Alle respondenterne udtrykker, at den rette støtte til spillerne er yderst vigtig og er med til at hjælpe spillerne i overgangen fra junior til senior.

Eksterne faktorer: Hierarkisk rolle

Alle respondenter nævner, at overgangen fra junior til senior også medfører en ny rolle på holdet, som spillerne skal indfinde sig med. Spillerne går fra at være øverst i det interne hierarki på ungdomsholdet til at være nederst i hierarkiet på seniorholdet. Spillerne gengiver endvidere, at deres nedgrade-

ring i hierarkiet gjorde overgangen til førsteholdstruppen sværere. Den nye hierarkiske rolle gør, at spillere, der skifter til førsteholdet, har respekt for deres mere erfarne medspillere. To af spillerne oplevede, at deres respekt for de erfarne medspillere medførte, at de havde svært ved at præstere optimalt til træning.

Frank: "(...) en anden ting var, at jeg nok havde for stor respekt for spillere, der spillede på Superligaholdet. For man kender jo godt som barn, så har man et idol, og man ser op til dem, (...) jeg vil sige de første tre-fire uger, var jeg næsten bange for at røre dem, for de har jo været ens idoler i lang tid. (...) Men det er jo noget man har tænkt over efterfølgende, hvad skulle man have gjort anderledes, og en af tingene ville helt sikkert have været, det lyder også lidt banalt, men at have startet med at jerne en eller anden ned. Det lyder helt forkert, men starte med ikke at sætte sig i respekt, men ikke at have for stor respekt for sin medspillere. Det havde jeg. Jeg havde alt for stor respekt for mine medspillere, og så den der tankegang med, at man bliver ikke bedre af at gå efter ikke at lave fejl."

Derudover fortæller alle de adspurgte spillere, at miljøet på førsteholdet er mere seriøst, og at den interne konkurrence er endnu højere end i ungdomsrækkerne. Trænerne fortæller ydermere, at vurderingen af spillerne bliver mere kontant på førsteholdet, end den var på ungdomsholdene, hvilket spillerne skal vænne sig til.

Eksterne faktorer: Mediepres

Både trænere og spillere fremhæver, at starten på førsteholdet giver en ekstra udfordring, da medierne og andres mening om ens arbejde skal til at håndteres. Flere af spillerne oplever, at det skaber et pres at være i mediernes søgelys, da man skal håndtere både positive og negative omtaler.

Allan: "(...) lige pludselig er man i et miljø hvor, ja, hvor altså folk snakker om det, man laver og har meninger og holdninger om det arbejde, man er i. Så det vil jeg sige, altså os på den sæson vi havde med, at det ikke gik så godt. Det gik ikke efter de forventninger, AaB de havde, og så kommer der selvfølgelig nogle kritikere, og det synes jeg, det var, altså det var måske egentlig det hårdeste at tackle, det var jo medierne, når man ikke har prøvet det før. (...) Den kritik skal man være god til at tackle."

Eksterne faktorer: Held

Held er en faktor, flere af spillerne implicit nævner ved overgangen til førsteholdet. En af spillerne fra studiet fik hurtigt efter sin overgang chancen på førsteholdet, mens de andre spillere blev henvist til bænken. Klubben skiftede herefter cheftræner, hvilket bevirkede, at nogle af de unge spillere endelig fik chancen på førsteholdet.

Michael: "(...) Jeg ved ikke, om jeg var klar, det vil jeg ikke sige, jeg ikke var, for jeg følte egentlig, at jeg godt kunne tage det næste skridt, men det første halve år spillede jeg knap nok. Jeg fik en kamp for Superligaen, men det var meget en læringsperiode for mig og jeg havde det også svært, jeg fik ikke chancen så meget. Så fik vi heldigvis (cheftræneren), og så det senere, det sidste halvår, i foråret, der fik jeg en masse kampe (...)."

I overgangen fra ungdoms- til førsteholdet er cheftræneren forskellen mellem spilletid og en plads på bænken eller i kamptruppen. Derfor kan et trænerskifte eller en skade til en spiller, som spiller i samme position have stor indflydelse på, om overgangen til førsteholdet lykkes for spillerne.

Diskussion

Dette studie undersøgte, hvilke ressourcer og barrierer elitefodboldtrænere og -spillere oplevede i overgangen fra junior til seniorelite. Resultaterne peger på, at både spillere og trænere overordnet har oplevet en række interne og eksterne ressourcer og barrierer, som har indflydelse på overgangen fra junior til senior i elitefodbold.

Deltagerne pegede på en række interne ressourcer i overgangen fra junior til senior. Disse fund er langt overvejende konsistente med tidligere forskning, der understreger, at psykologiske egenskaber er essentielle for, at en spiller kan udvikle sig, når han bliver seniorelitespiller (Larsen et al., 2014; Stambulova et al., 2009; MacNamara et al., 2010). For eksempel blev indre motivation som en psykologisk egenskab anset for vigtigt i forhold til overgangen til senior. Dette er også tidligere blevet associeret med vigtige ressourcer, som kan hjælpe spillere med at håndtere overgangen fra junior til senior (Chamorro et al., 2016). Derfor skal klubber på både ungdoms- og seniorniveau kunne opstille rammer i træning, hvor spillerne har medbestemmelse, da dette er en faktor, der associeres med indre motivation

(Lepper & Hodell, 1989). Tidligere forskning understreger, at psykologiske egenskaber kan trænes gennem specialiseret træning (Williams & Reilly, 2000). Derfor er det vigtigt, at elitefodboldklubber, der gerne vil udvikle spillere fra deres ungdomssystem til at blive dygtige på senioreliteniveau, udvikler og gennemfører mentaltræningsforløb, da disse kan være med til at udvikle de nødvendige psykologiske ressourcer (Larsen et al., 2014). Et andet vigtigt fund i nærværende studie er, at erfaring med modgang som ungdomsspiller kan være en fordel, når spilleren skifter til senioreliteholdet. Collins et al. (2016) påpeger, at erfaring med modgang er favorabelt for, at en udøver kan udvikle sig til verdensklasseatlet, men at måden, som forskellige udøvere reagerer på modgang, er vigtigere end at erfare modgang. Gennem retrospektive interviews fandt Collins et al. (2016), at verdensklasseatleter kan diskrimineres fra lavere præsterende atleter ud fra den måde, de reagerer på modgang. Mens Collins et al. (2016) argumenterer for, at det er vigtigere, hvordan en udøver tackler modgang, end det er at erfare den, indikerer nærværende studie, at erfaring med modgang er en vigtig faktor. Den erfaring med modgang, der blev rapporteret i nærværende studie, blev oplevet hos respondenterne som ungdomsspillere. Dette kan indikere, at erfaring med modgang er en vigtig ressource, der tilegnes som ung udøver i enhver idrætsgren, hvilket gør måden, hvorpå modgang mødes, mindre vigtig i disse udviklingsår.

Analysen pegede også på, at der var en række eksterne ressourcer og barrierer, som har betydning for overgangen fra junior til senior. Respondenterne gav for eksempel udtryk for, at den støtte, spillerne modtager fra deres nære relationer, er afgørende for at få en succesfuld overgang til førsteholdet. Dette er i overensstemmelse med flere studier i overgangen fra junior til senior, der også påpeger, at den følelsesmæssige støtte, som atleter modtager fra deres nærmeste, er afgørende for deres udvikling (Pummell et al., 2008; Bruner et al., 2008). Derudover pointerer Schlossberg (1981) og Goodman et al. (2006), at støttesystemer (herunder familierelationer) kan have en indvirkning på overgange. Omvendt viser nærværende studie, at støtte fra forældre og familie ligeledes kan være en barriere i forbindelse med overgangen fra junior til senior (Morris et al., 2016; Gledhill & Harwood, 2015). Trænerne i studiet uddybede dette med, at hvis forældrene ikke yder støtte, der er baseret på deres følelsesmæssige relation til spilleren og i stedet fokuserer på resultater, kan dette give spilleren et forkert selvbillede og hæmme hans udvikling. Derfor er det afgørende, at støtte fra nære relationer såsom familie bygger på den følelsesmæssige relation til spilleren og ikke den sportslige præstation.

Et særligt fund fra studiet peger på, at held har en indflydelse i overgangen. I overgangen fra junior til senior kommer de unge spiller til at konkurrere mod mere erfarne holdkammerater på specifikke positioner på banen, som de har specialiseret sig i. Heldet består i, at flere af spillerne i dette studie havde oplevet at få chancen på førsteholdet, når en mere erfaren spiller blev skadet. Derfor kan held bevirke, at spillere skal overkomme nedsat spilletid, som Stambulova og kolleger (2009) har beskrevet som en barriere i forbindelse med overgangen fra junior til senior. Held er, så vidt vi ved, ikke tidligere beskrevet i empiriske studier om overgangen fra junior til senior. Fra et teoretisk perspektiv er held dog beskrevet i Gagnés (2009) udviklede model af udviklingsveje for talentfulde personer kaldet: Differentiated Model of Giftedness and Talent. Gagné (2009) beskriver parameteren chance, som er den påvirkning, som udøveren ikke selv har mulighed for at påvirke. At held er en faktor i en udøvers udviklingsvej understreger, at en udøvers udviklingsvej ikke er en lineær proces, som blot er afhængig af individet men i lige så høj grad den organisation, som udøveren befinder sig i. Betydningen af dette fund for spillere og trænere er, at et højt præstationsniveau i en holdsport som fodbold på ungdomsniveau ikke kan betegnes som en selvfølgelighed for et højt præstationsniveau på senioreliteniveau, da organisatoriske faktorer som konkurrence om specifikke positioner kan være en barriere for en dygtig ungdomsspillers overgangen til senioreliteholdet.

Da held er en vigtig faktor i overgangen fra junior til senior, er det ligeledes vigtigt, at forventninger til nye seniorelitespillere tages i betragtning af organisationen, nære relationer og spilleren selv. Spillerne i denne undersøgelse oplevede, at høje forventninger i overgangen var en barriere, mens lave forventninger oplevedes som en ressource. Dette indikerer, at både de professionelle og nære relationer til spillerne skal være opmærksomme på deres italesatte forventninger til spillerne, så spillere ikke lægger unødige forventninger på dem selv. Dette kan sandsynligvis medføre, at spillerne bliver perfektionistiske, og dermed får en større grad af angst og lavere selvværd, fordi de er bange for at lave fejl (Flett & Hewitt, 2005). Dette indikerer, at forventningsgraden til den enkelte udøver skal være tilpasset den enkelte, og at det primære fokus skal være at blive ved med at udvikle sig, som Vanden Auweele og kolleger (2004) også påpeger. Dette er dog en hårfin balance på førsteholdet i en professionel sportsklub, hvor succeskriteriet ofte er sejre (Richardson et al., 2013). Mens Morris og kolleger (2016) anbefaler, at spillere uddannes i at håndtere sine forventninger i overgangen til senior, indikerer dette studie, at både de nære relationer og professionelle

relationer såsom forældre og trænere også får uddannelse i at tilpasse forventninger fra deres side.

Konklusion

Studier i overgangen fra junior til senior i sport har primært lagt vægt på betydningen af atleters interne ressourcer. Resultaterne fra dette studie viser, at elitefodboldtrænere og -spillere har oplevet en række interne- og eksterne ressourcer og barrierer i overgangen fra junior til senior i dansk elitefodbold. Respondenterne i undersøgelsen pegede på spilleres erfaring med modgang i ungdomsårene og deres psykologiske egenskaber som vigtige interne ressourcer, der kan medføre en mere succesfuld overgang. Derudover havde respondenterne erfaret, at spillernes egne og nærmiljøets forventninger og livet som professionel fodboldspiller både kan fungere som en ressource og en barriere. Respondenterne i undersøgelsen peger også på, at spillerens nære og professionelle relationer kan fungere som eksterne ressourcer eller barrierer, der har indflydelse på overgangen fra junior til senior. Derudover oplevede respondenterne, at spillernes nye hierarkiske rolle på seniorholdet og presset fra medier var barrierer, som spillerne skulle overkomme i forbindelse med overgangen. Slutteligt, havde respondenterne erfaret betydningen af at have held ved overgangen fra junior til senior, da tilfældige hændelser såsom skade eller karantæne til en stamspiller gav dem muligheden for at få chancen på seniorholdet. Studiet viser derfor en række interne og eksterne ressourcer og barrierer, som både spillere og klub kan forsøge at forbedre. Men samtidig viser studiet også, at det også handler om at være det rigtige sted på det rigtige tidspunkt.

Referencer

- AaB talent - Målsætninger. Hentet fra <https://aabsport.dk/talent/om-aab-talent/>
- Abbott, A., & Collins, D. (2004). Eliminating the dichotomy between theory and practice in talent identification and development: Considering the role of psychology. *Journal of Sports Sciences*, 22(5), 395-408. doi:10.1080/02640410410001675324
- Barreiros, A. N., & Fonseca, A. M. (2012). A retrospective analysis of Portuguese elite athletes' involvement in international competitions. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 7(3), 593-600. doi:10.1260/1747-9541.7.3.593

- Bazeley, P., & Jackson, K. (2013). *Qualitative data analysis with NVivo* (2. udg.). London: Sage Publications.
- Bechhofer, F., Elliott, B., & McCrone, D. (1984). Safety in numbers: On the use of multiple interviewers. *Sociology*, *18*(1), 97-100. doi:10.1177/0038038584018001009
- Bloom, B. S. (1985). *Developing talent in young people*. New York: Ballantine Books.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, *3*(2), 77-101. doi:10.1191/1478088706qp063oa
- Brinkmann, S., & Tanggaard, L. (2015). *Kvalitative metoder - en grundbog* (2. udg.). København: Hans Reitzels Forlag.
- Bronfenbrenner, U., & Morris, P. A. (2006). The bioecological model of human development. I R. M. Lerner (red.), *Handbook of child psychology* (pp. 793-828) Wiley: Hoboken, NJ.
- Bruner, M. W., Munroe-Chandler, K. J., & Spink, K. S. (2008). Entry into elite sport: A preliminary investigation into the transition experiences of rookie athletes. *Journal of Applied Sport Psychology*, *20*(2), 236-252. doi:10.1080/10413200701867745
- Chamorro, J. L., Torregrosa, M., Olivia, D. S., Calvo, T. G., & León, B. (2016). Future achievements, passion and motivation in the transition from junior-to-senior sport in Spanish young elite soccer players. *The Spanish Journal of Psychology*, *19*(69), 1-12.
- Collins, D., MacNamara, Á., & McCarthy, N. (2016). Super champions, champions, and almosts: Important differences and commonalities on the rocky road. *Frontiers in Psychology*, *6* doi:10.3389/fpsyg.2015.02009
- Côté, J., Bruner, M., Erickson, K., Strachan, L., & Fraser-Thomas, J. (2010). Athlete development and coaching. In J. Lyle & C. Cushion (Eds.), *Sports Coaching* (1. udg, pp. 63-84). Edinburgh: Churchill Livingstone.
- Côté, J., Salmela, J., Trudel, P., Baria, A., & Russell, S. (1995). The coaching model: A grounded assessment of expert gymnastic coaches' knowledge. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, *17*(1), 1.
- Deakin, H., & Wakefield, K. (2014). Skype interviewing: Reflections of two PhD researchers. *Qualitative Research*, *14*(5), 603-616. doi:10.1177/1468794113488126
- Debois, N., Ledon, A., & Wylleman, P. (2015). A lifespan perspective on the dual career of elite male athletes. *Psychology of Sport and Exercise*, *21*, 15-26. doi:10.1016/j.psychsport.2014.07.011
- Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing*, *62*(1), 107-115. doi:10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x
- Eriksson, C. (2010). *Swedish players' transition from junior to senior football in relation to perceived health and athletic identity*. Master dissertation in sports psychology. School of Social and Health Sciences. Halmstad University.
- Finn, J., & McKenna, J. (2010). Coping with academy-to-first-team transitions in elite English male team sports: The coaches' perspective. *International Journal of Sports Science & Coaching*, *5*(2), 257-279. doi:10.1260/1747-9541.5.2.257

- Flett, G. L., & Hewitt, P. L. (2005). The perils of perfectionism in sports and exercise. *Current Directions in Psychological Science*, 14(1), 14-18. doi:10.1111/j.0963-7214.2005.00326.x
- Franck, A. (2018). *The junior-to-senior transition in Swedish athletes: A longitudinal study*. Linnaeus University Dissertations No 305/2018, ISBN: 978-91-88761-09-5, 978-91-88761-10-1.
- Franck, A., Stambulova, N. B., & Ivarsson, A. (2018). Swedish athletes' adjustment patterns in the junior-to-senior transition. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 16(4), 398-414. doi:10.1080/1612197X.2016.1256339
- Gagné, F. (2009). Building gifts into talents: Detailed overview of the DMGT 2.0. I B. MacFarlane, & T. Stambaugh (Eds.), *Leading change in gifted education: The festschrift of Dr. Joyce VanTassel-Baska*: Waco, TX: Prufrock Press.
- Gledhill, A., & Harwood, C. G. (2015). A holistic perspective on career development in UK female soccer players: A negative case analysis. *Psychology of Sport and Exercise*, 21, 65-77.
- Goodman, J., Schlossberg, N. K., & Anderson, M. L. (2006). *Counseling adults in transition: Linking practices with theory* (3. udg.). New York: Springer Publishing Company.
- Green, C. (2009). *Every boy's dream: England's football future on the line* A&C Black: London.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Interview – det kvalitative forskningsinterview som håndværk* (3. udg.). København: Hans Reitzels Forlag.
- Kruuse, E. (2008). *Kvalitative forskningsmetoder*. (6. udg.). Copenhagen: Dansk Psykologisk Forlag.
- Larsen, C. H., Alfermann, D., Henriksen, K., & Christensen, M. K. (2014). Preparing footballers for the next step: An intervention program from an ecological perspective. *The Sport Psychologist*, 28(1), 91-102. doi:10.1123/tsp.2013-0015
- Larsen, C. H. (2013). *"Made in Denmark": Ecological perspectives on applied sport psychology and talent development in danish professional football*. Phd dissertation in sport psychology. Institute of Sports Science and Clinical Biomechanics. University of Southern Denmark.
- MacNamara, Á, Button, A., & Collins, D. (2010). The role of psychological characteristics in facilitating the pathway to elite performance part 1: Identifying mental skills and behaviors. *The Sport Psychologist*, 24(1), 52-73. doi:10.1123/tsp.24.1.52
- Morgan, D. L., & Krueger, R. A. (1998). *Focus group kit*. Thousands Oaks, CA: Sage.
- Morris, R., Tod, D., & Eubank, M. (2016). From youth team to first team: An investigation into the transition experiences of young professional athletes in soccer. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 15(5), 523-539. doi: 10.1080/1612197X.2016.1152992
- Morris, R., Tod, D., & Oliver, E. (2015). An analysis of organizational structure and transition outcomes in the youth-to-senior professional soccer transition. *Journal of Applied Sport Psychology*, 27(2), 216-234. doi:10.1080/10413200.2014.980015

- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods* (3. udg.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Pummell, B., Harwood, C., & Lavallee, D. (2008). Jumping to the next level: A qualitative examination of within-career transition in adolescent event riders. *Psychology of Sport & Exercise*, 9(4), 427-447. doi:10.1016/j.psychsport.2007.07.004
- Richardson, D., Relvas, H., & Littlewood, M. (2013). Sociological and cultural influences on player development. I M. Williams (red.), *Science and soccer – developing elite performers* (pp. 139-153). New York, NY: Routledge.
- Schlossberg, N. K. (1981). A model for analyzing human adaptation to transition. *The Counseling Psychologist*, 9(2), 2-18. doi:10.1177/001100008100900202
- Smith, B. (2017). Generalizability in qualitative research: Misunderstandings, opportunities and recommendations for the sport and exercise sciences. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 10(1), 137-149. doi:10.1080/2159676X.2017.1393221
- Smith, B., & Caddick, N. (2012). Qualitative methods in sport: A concise overview for guiding social scientific sport research. *Asia Pacific Journal of Sport and Social Science*, 1(1), 60-73. doi:10.1080/21640599.2012.701373
- Stake, R. E. (2005). Qualitative case studies. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *The handbook of qualitative research* (3. udg., pp. 443-466). London: Sage.
- Stambulova, N. (2003). Symptoms of a crisis-transition. *Årsbok: Svensk idrottspsykologisk förening, SIFP* (pp. 97-109)
- Stambulova, N., Alfermann, D., Statler, T., & Côté, J. (2009). ISSP position stand: Career development and transitions of athletes. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 7(4), 395-412. doi:10.1080/1612197X.2009.9671916
- Stambulova, N., Franck, A., & Weibull, F. (2012). Assessment of the transition from junior to senior sports in Swedish athletes. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 10(2), 79-95.
- Storm, R. K. (2016). Superligaen har igen negativ vækst. Hentet fra http://www.idan.dk/nyhedsoversigt/nyheder/2016/a834_den-danske-superliga-har-igen-negativ-vaekst/
- Vanden Auweele, Y., De Martelaer, K., Rzewnicki, R., De Knop, P., & Wylleman, P. (2004). Parents and coaches: A help or harm? Affective outcomes for children in sport. I Y. Vanden Auweele (red.), *Ethics in youth sport* (pp. 179-193) Leuven: Lannoo Campus.
- Williams, A. M., & Reilly, T. (2000). Talent identification and development in soccer. *Journal of Sports Sciences*, 18(9), 657-667. doi:10.1080/02640410050120041
- Wylleman, P., Alfermann, D., & Lavallee, D. (2004). Career transitions in sport: European perspectives. *Psychology of Sport & Exercise*, 5(1), 7-20. doi:10.1016/S1469-0292(02)00049-3

Appendiks

Interviewguide – Spiller

Introduktion

- Fortæl kort om dig selv
- Hvordan startede du med at spille fodbold?
- Evt. hvem fik dig involveret i fodbold?
- Hvordan oplevede du dine ungdomsår i klubben?
- Har du deltaget i andre sportsgrene end fodbold?
- Hvad laver du ud over fodbolden?

Process

- Beskriv hvordan du oplevede overgangen til førsteholdet
- Hvad er forskellen?
- Ændrede din rolle sig? Hvis ja, hvordan? Hvis nej, hvorfor ikke?
- Hvad/hvem har hjulpet/hæmmet dig i forhold til overgangen fra junior til senior?
- Evt. har du kunnet trække på egne erfaringer?
- Hvad var reaktionen fra dine nærmeste omkring, at du blev rykket op på førsteholdet?
- Hvad snakkede du med dem om ift. dit virke på førsteholdet før og efter?

Person

- Hvordan havde du det med at skulle rykke op på førsteholdet?
- Hvordan har du håndteret overgangen?
- Hvad letter overgangen og hvad har du haft svært ved i forhold til overgangen?
Stikord: Mental, psykosocial, life skills
- Har du indsamlet viden om overgangen inden?
- Evt. hvad har været vigtigt for dig?
- Hvordan tror du andre ville beskrive din håndtering af overgangen fra junior til senior?
- I hvilken grad har overgangen levet op til dine forventninger? Stikord: Succesfuld/ikke-succesfuld
- Har du på noget tidspunkt følt behov for en intervention i forhold til hjælp med at håndtere overgangen?
- Hvad vil du sige karakteriserer dig som spiller?
- Hvilke karaktertræk har du brugt ifm. overgangen?
- Har du arbejdet med psykologiske/mental færdigheder i træning?
- Hvis ja, hvad har det betydet for dig?

Context

- Hvordan har miljøet ændret sig fra før til efter overgangen til førsteholdet?
- Hvordan var det til træning?

Hvordan var det uden for banen?

Hvordan har du oplevet at klubben støttede dig i overgangen?

Hvad var din oplevelse af andre spilleres overgang til seniorholdet, da du stadig var ungdomsspiller?

Hvilken indflydelse har andre på overgangen?

Forældre

Venner

Medspillere

Andre rivaliserende klubber

Kommune

Skole

DBU

Andet

Hvad med medierne?

Hvordan prioriterer du uddannelse og andre domæner af dit liv ift. fodbolden?

Time

Hvordan har du ændret dig som person og spiller i overgangen til førsteholdet?

Hvordan ændrede forventninger til dig på og udenfor banen i overgangen til førsteholdet?

Hvilken rolle havde du på ungdomsholdene, og hvilken rolle har du på førsteholdet?

Og hvad har det betydet for dig?

Hvordan ændrede forholdet til trænere, ledere eller holdkammerater sig ved overgangen til førsteholdet?

Hvilke relationer var dine vigtigste før og efter overgangen?

Opsummering

Er der andre vigtige ting, du gerne vil tilføje om din overgang til førsteholdet?

Interviewguide – Træner

Introduktion

Fortæl kort om jer selv

Kan I fortælle lidt om jeres baggrund i fodbold?

I hvor lang tid har I været trænere?

Hvorfor valgte I at blive trænere?

Hvad er jeres rolle/opgave i klubben?

Process

Kan I beskrive jeres erfaringer med overgangen fra ungdomsfodbold til seniorfodbold?

Hvad er forskellen?

Hvad gør klubben for at forberede spillerne til overgangen?

Hvor meget "blander" I jer i spillernes liv uden for fodbold?

Hvordan, synes I, man bør prioritere fodbold- og privatliv i forhold til at få en

succesfuld seniorkarriere?

Er i nogle gange i tvivl om, hvorvidt en spiller skal rykkes op på førsteholdet?

Hvis ja, hvorfor? Hvis nej, hvorfor ikke?

Person

Hvad er et talent for jer?

Hvad er ræsonnementet typisk for at rykke en spiller op på førsteholdet?

Er det altid det samme? Hvis nej, hvorfor ikke?

Beskriv udvalgte spilleres karakteristika

Hvad er vigtigt for spillere ift. at blive dygtige seniorudøvere?

Beskriv karakteristika for spillere, som ikke bliver udvalgt

Hvilke faktorer er vigtige, hvis spillerne skal fortsætte deres udvikling efter overgangen til seniorfodbold?

Hvad kan I gøre, og hvad kan spilleren selv gøre?

Ændrer spillernes motivation sig fra ungdomsholdet til førsteholdet?

Hvis ja, hvordan? Hvis nej, hvorfor ikke?

Context

Hvordan, synes I, er miljøet forskelligt fra ungdomsholdet til førsteholdet?

Hvordan støtter eller hæmmer andre jeres arbejde med spillerne i forhold til overgangen?

Forældre

Venner

Andre rivaliserende klubber

Kommuner

Skole

DBU

Andre

Hvad gør I som klub for at lette overgangen fra junior til senior?

Er der nogle ting på klubplan, som vanskeliggør overgangen fra junior til senior?

Har spillerne nogle gange behov for ekstern hjælp (intervention) i forhold til at håndtere overgangen?

Hvis ja, hvordan forløber det og hvad gør I? Hvis nej, hvorfor ikke?

Hvilke ressourcer og barrierer ser I i jeres miljø?

Hvordan påvirker de overgangen for spillerne?

Hvilke faktorer i miljøet omkring spillerne virker til at være mest relevante for at lette overgangen for spillerne?

Time

Hvilken udviklingsproces karakteriserer de spillere, som klarer/ikke klarer overgangen?

Hvis I skulle ændre på måden klubben håndterer overgangen fra junior til senior, hvad skulle det være?

Opsummering

Er der andre vigtige ting, I gerne vil tilføje om overgangen fra ungdomsfodbold til seniorfodbold?